

Yetişkin Olmaya İlk Adım ‘Sünnen’

‘‘Circumcision’’: *The First step Towards Adulthood*

Yüksel KIRIMLI¹

Özet

Hemen her toplumda, ortalama ömür bebeklik, çocukluk, delikanlılık, yetişkinlik ve yaşlılık gibi dönemlere ayrılır. Birey, sosyalizasyon sürecinde çeşitli aşamalardan geçer, her aşamada cinsiyetine ve yaşına bağlı olarak, ait olduğu grubun davranış özelliklerini benimser, belirli yasaklara uyar, yapması gereken davranışları yerine getirir. Cinsiyet rollerinin öğrenilmesi, erken çocukluk döneminde başlar, özellikle bedeni olgunlaşmanın artış gösterdiği ergenlik çağında, erken çocukluk döneminde öğrenilen sosyal roller pekiştirilir. Başka bir deyimle, çocukluktan ergenliğe geçiş, sadece **biyolojik** bir olay olmayıp, aynı zamanda **toplumsal** ve **kültürel** bir olaydır. Erginleme törenlerinde en yaygın uygulama, **sünnen** ya da **diğer jennial** işlemlerdir. Ülkemizde de erkek çocukla ilgili pratiklerden birine örnek oluşturan ve erkek çocuğun yetişkin olmaya doğru ilk adım atışını simgeleyen uygulama sünnettir. Sünnen, Müslümanlar, Yahudiler ve bazı Hristiyanların yanı sıra, dünyanın her yerinde, çeşitli geleneksel toplumlarda dinsel açıdan büyük önem taşır. Uygulamanın kökeni eski çağlara dayanmaktadır. Ülkemizde sünnen uygulaması, dini bir geleneğin yerine getirilmesi yanında sosyal statü göstergesi olarak da kullanılır. Yapılan uygulamalar patriyarkal düzenin, erkek çocuklar için küçük yaşta benimsenmesini sağlar. Kendisine sünnen olduğu için şaşalı bir tören hazırlanan

---

¹ Prof. Dr., İ.Ü. Edebiyat Fakültesi Antropoloji Bölümü Öğretim Üyesi

çocuğa, bu kutlamanın artık erkeklığe ilk adım attığı için yapıldığı öğretilir. Bu sunuda İ.Ü. Edebiyat Fakültesi Antropoloji Bölümü arşivinden yararlanılarak, sünnet geleneğinin sıkı ve keskin biçimde yerine getirilmesinde rol oynayan etkenler, geçtiği aşamalar, uygulanış tarzı vb. özellikler Trakya Bölgesi Köyleri baz alınarak, rakamlar eşliğinde tartışılmıştır. Yapılan uygulama sonucunda, kültürün beden üzerine yazılımı gerçekleşerek, erkek çocukların yeni toplumsal cinsiyet rollerini benimsemeleri sağlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Trakya Bölgesi Köyleri, Sünnet, Sünnetteki aşamalar

Abstract

*In almost all societies, average life is divided into periods such as infancy, childhood, youth, adulthood and elderliness. An individual goes through certain phases in the socialization process, pursues behavioral aspects of the group he or she belongs to depending on sex and age in each phase, obeys certain prohibitions, and performs the behavior he or she has to do. Learning gender roles starts in early childhood, especially in adulthood period when physical maturation increases, social roles learned in early childhood are consolidated. In other words, transition from childhood to adulthood is not only **biological**, but also **a social and cultural phenomenon**. In pubescence ceremonies, the most common practice is **circumcision** or **other genital** practices. Circumcision is one of the practices on boys in Turkey and it symbolizes the first step of boys into adulthood. Circumcision is significant in terms of religion in certain traditional societies for Muslims, Jews and some Christians as well as societies in other parts of the world. The origin of this practice goes back to ancient times. The practice of circumcision in Turkey is employed as an indicator of social status as well as performing a religious tradition. The practices enable the boys to adopt to the patriarchal system in a very early age. The child who enjoys a spectacular ceremony for his circumcision is informed that this celebration is organized as part of his first step into manhood. The factors that play a role in maintaining the tradition of circumcision in a strict manner, the phases it goes through, its application etc. have been discussed in this presentation by taking the*

villages in Thrace Region as a basis by resorting to the archives and files in the Department of Anthropology at Faculty of Letters at Istanbul University with accompanying figures. As a result of the practice, culture is inscribed on the body and boys are made to adopt new gender roles.

Keywords: *Villages in Thrace Region, Circumcision, Phases of circumcision*

Giriş

İnsan, bilim diliyle Homo –Sapiens sapiens, birçok yönleriyle dünya içinde tek ve eşi olmayan bir varlıktır. İnsan, kavramlar üzerinde düşünebilme yeteneği ile donanmış ve kültüre sahip tek canlıdır. İnsanoğlu ister ilkel olsun, isterse çağdaş olsun, kendini ötekilerden ayırmak için kavramlar geliştirmiştir (Güvenç, 1979: 267). Yaygın ve evrensel olarak var olan farklılaşma ölçütlerinden biri **cinsiyet**, diğeri de **yaş** ve **yaşlılıktır**. Hemen her toplumda, ortalama ömür bebeklik, çocukluk, delikanlılık, yetişkinlik ve yaşlılık gibi dönemlere ayrılır. Toplumlarda, özellikle de ilkel ve geleneksel toplumlarda kişilerin yapacağı işler, yükleneceği sorumluluklar, **cinsiyet** ve **yaşa** göre belirlenir. Birey, sosyalizasyon sürecinde çeşitli aşamalardan geçer, her aşamada cinsiyetine ve yaşına bağlı olarak, ait olduğu grubun davranış özelliklerini benimser, belirli yasaklara uyar, yapması gereken davranışları yerine getirir. Cinsiyet rollerinin öğrenilmesi erken çocukluk döneminde başlamakta ve özellikle bedeni olgunlaşmanın artış gösterdiği ergenlik çağında, erken çocukluk döneminde öğrenilen sosyal roller pekiştirilmektedir (Adams, 1995: 262). Çocukluktan ergenliğe geçiş sadece **biyolojik** bir olay değildir, aynı zamanda **toplumsal** ve **kültürel** bir olaydır. Bazı toplumlarda çocukluktan ergenliğe geçiş ayrıntılı törenlerle kutlanır ve bu törenlerde beden üzerine çeşitli uygulamalar müdahaleler yapılır. Yapılan bu uygulamaların bir bölümü

beden üzerinde kısa süreli iz bırakırken, birçok uygulamanın izi, yaşam boyu beden üzerinde kalıcı olmaktadır. Başka bir deyimle bu törenler sonucunda, kültürün beden üzerine yazılımı gerçekleşir (Bock, 2001: 397-398).

Erginleme törenlerinde en yaygın uygulama, sünnet ya da *diğer jenital* işlemlerdir. Ülkemizde de erkek çocukla ilgili pratiklerden birine örnek oluşturan ve erkek çocuğun yetişkin olmaya doğru ilk adım atışını simgeleyen uygulama sünnettir.

Bu sunuda İ.Ü. Edebiyat Fakültesi Antropoloji Bölümü arşivinden yararlanılarak, sünnet geleneğinin sıkı ve keskin biçimde yerine getirilmesinde rol oynayan etkenler, geçtiği aşamalar, uygulanış tarzı vb. özellikler Trakya Bölgesi Köyleri baz alınarak, rakamlar eşliğinde tartışılacaktır.

Metot

Edirne İli'nin Dombay, Kocaali, Olacak; Kırklareli İli'nin Balaban, Terzili ve Tekirdağ İli'nin Alaybey, Sinanlı ve Yukarıkalamış köylerinden bilgi derlenmiştir. Yukarıda isimleri verilen köylerden ilk bilgiler, 1995 yılında toplanmış ve 2004 yılında tekrar aynı köylere gidilerek, yaklaşık 10 yıl önce toplanan bilgilerle günümüzdeki durum arasındaki benzerlik ve farklılıklar ortaya konmaya gayret edilmiştir. Trakya Bölgesindeki Sünnet adeti ile ilgili veriler, en az sünnet olan bir çocuğa sahip olan, hane başkanı kadın ya da hane başkanı eşi kadın (anne) statüsünde olan kadınlardan toplanmıştır. Bu sunu kapsamında; 8 köyden, 1995 ve 2004 yıllarında toplanmış ve raporları yazılmış 16 ayrı çalışmadaki sayısal veriler, tarafımızdan yeniden düzenlenerek okuyucuya sunulmuştur.

Sünnet

Arapça Hitan, erkek cinsel organının ucundaki derinin bir bölümünün ya da tümünün kesilmesi anlamına gelir. Yahudiler ve bazı Hristiyanların yanı sıra, dünyanın her yerinde, çeşitli geleneksel toplumlarda dinsel açıdan büyük önem taşır. Uygulamanın kökeni eski çağlara dayanmaktadır. Türkçe’de “Hitan” sözcüğünü karşılayan manada kullanılan “sünnet” sözcüğü Arapça kökenli olup, ilk anlamıyla “işlek yol” demektir (Bayık, 1985: 19). Daha geniş anlamıyla ise Tanrı’nın yolunu ya da insanın adet durumuna soktuğu davranışı anlatmaktadır. İslam dininde peygamberin yaptığı, uyguladığı ya da yapmayı, uygulamayı önerdiği davranış biçimlerine “sünnet” denmektedir. Türkçe’de erkek cinsel organının ucundaki derinin kesilmesi işlemine “sünnet” denilmesinin sebebi de, dini kökenli bir davranış biçimi olduğunun düşünülmesinden kaynaklanmaktadır. Ülkemizde sünnet uygulaması, dini bir geleneğin yerine getirilmesi yanında sosyal statü göstergesi olarak da kullanılır. Yapılan uygulamalar patriarkal düzenin, erkek çocuklar için küçük yaşta benimsenmesini sağlar. Kendisine sünnet olduğu için şaşalı bir tören hazırlanan çocuğa, bu kutlamanın artık erkeklığe ilk adım attığı için yapıldığı öğretilir, *örneğin sünnet kutlamaları sırasında çocuk ilk kez, erkekler hamamına götürülür* (Akkayan ve Aydın, 1983: 68); *yetişkin bir erkek gibi herkesin önünde sigara içmesine izin verilir*. Tören aşamasında yapılan uygulamaların tümü, erkek çocukta, küçük yaşta kendisinin bir kız çocuktan farklı bir sosyal konuma sahip olduğu fikrinin oluşmasına sebep olur. Sünnet töreni, sünnet çocuğunun erkeklığe adım atmasının bir göstergesi olduğu gibi, çocuğun ailesinin de statü göstergesidir. Varlıklı ve sosyal tabakalaşmada üst sıralarda bulunan aileler, sünnet törenlerini oldukça şaşalı kutlarken, orta ve alt gelir gruplarında durum genelde tersi yönde gelişmektedir. Sünnet kutlamalarında sosyal

statü, ekonomik imkanlar, kırdan ya da kentte yerleşim ve bu yerleşimlere göre bölgesel özellikler belirleyici olmaktadır. Sunuya konu olan Trakya Bölgesi köylerinde, günümüzde sünnet kutlamaları hala çok ayrıntılıdır. Kutlamalar daha çok bir gerekliliğin yerine getirilmesi şeklindedir. Çalışma yapılan 8 köyde, tüm erkek çocukların dinin bir emri olarak sünnet edilmesi inancı vardır. Bu pratiğin uygulanma aşamasında pek çok aktör rol almakta ve üstüne düşen yükümlülükleri yerine getirme gayreti içinde olmaktadır.

Sünnet Uygulamasında Rol Oynayan Aktörlerin Özellikleri:

- Sünnet İşlemine Karar Verenler
- Sünnet Olan Çocuk
- Sünnet İşlemini Yerine Getirenler
- Kutlamalara Katılanlar

Çoğu törenin ya başlatılmasında ya da yerine getirilmesinde olduğu gibi sünnet töreninin başlatılması ve yerine getirilmesi aile bireylerinin katılımını öngörür. Çünkü sünnet töreninin hazırlıklarından ve masrafların karşılanmasında aile sorumludur. Etkinlikler ailenin maddi desteği ile düzenlendiğinden kararların çoğunda ailenin etkisi fazladır. 1995 ve 2004 yılında yukarıda isimleri verilen köylerde, görüşme yapılan kadınların, yaklaşık %80'nin sünnet olmuş en az bir erkek çocuğa sahip oldukları tespit edilmiştir (Tablo:1). Bazı ailelerde birden fazla sünnet olmuş erkek çocuk vardır. Sünnet uygulamasına; ailedeki erkek çocukların kaç yaşında, kiminle, nerede, kim tarafından, ne zaman ve hangi aşamalardan geçerek sünnet olacağına karar verilerek başlanılmıştır. Tablo 2'de görüldüğü üzere, sünnete karar veren, çocuğun yakın akrabalarıdır. Özellikle çocuğun babası her zaman bu konuda en yetkili karar verici konumundadır. Zaman içinde dede ve babaannenin torunlarının sünnet törenlerine karar vermedeki etkileri azalmış, çocuğun annesinin etki gücü giderek artmıştır. Bir profesyonelin kararı ile sünnet olan çocuk sayısı oldukça düşüktür.

Tablo:1 Çalışma Yapılan Köylerdeki Hane Başkanı Eşi Statüsündeki Kadınların Yıllara Bağlı Olarak Sünnet Olan Çocuğa Sahip Olma Oranları (%'de)

	TOPLAM	1995	2004
EDİRNE	78,4	77,5	79,3
KIRKLARELİ	73,8	69,4	78,4
TEKİRDAĞ	75,4	74,4	76,4

EDİRNE (1995) Dombay 32 f; Kocaali 38 f; Olacak 47 f.

EDİRNE (2004) Dombay 34 f; Kocaali 44 f; Olacak 56 f.

KIRKLARELİ (1995) Balaban 32 f; Terzili 43 f.

KIRKLARELİ (2004) Balaban 42 f; Terzili 38 f.

TEKİRDAĞ (1995) Alaybey 41 f; Sinanlı 36 f; Yukarıkalamış 39 f.

TEKİRDAĞ (2004) Alaybey 59 f; Sinanlı 41 f; Yukarıkalamış 36 f.

Tablo:2 İlk ve Son Çocuğun Sünnetine Karar Verenleri Yıllara Göre Dağılımı (%'de)

		İLK SÜNNET OLAN ÇOCUK			SON SÜNNET OLAN ÇOCUK		
		1995	2004	TOPLAM	1995	2004	TOPLAM
	BABA	53,7	53,9	53,8	57,5	56,1	56,7
	ANNE	30,5	38,4	35,0	30,0	37,8	34,3
EDİRNE	DEDE-BABAANNE	12,8	3,2	7,3	12,6	6,1	9,0
	DOKTOR	0,6	0,9	0,8	-	-	-
	DİĞER	2,4	3,7	3,2	-	-	-
	BABA	49,1	48,9	49,0	51,3	50,6	51,0
	ANNE	29,5	39,7	35,0	28,4	36,7	32,7
KIRKLARELİ	DEDE-BABAANNE	18,8	10,0	13,9	17,6	10,2	13,7
	DOKTOR	0,9	0,8	0,8	-	-	-
	DİĞER	1,8	0,8	1,2	2,7	2,5	2,6
	BABA	46,3	57,1	52,1	48,5	60,0	54,0
	ANNE	33,9	34,5	34,2	35,0	32,6	33,8
TEKİRDAĞ	DEDE-BABAANNE	13,0	2,0	7,1	12,6	2,1	7,6
	DOKTOR	2,8	3,0	2,9	1,9	2,1	2,0
	DİĞER	3,9	3,4	3,7	1,9	3,2	2,5

Köylerde sünnet olma yaşı, ilkökul çağına denk düşmektedir. Çalışma yapılan her iki dönemde ve çalışma yapılan bütün illerde ortak olan nokta, son çocukların ilk çocuklara oranla daha erken yaşlarda sünnet ettirilmeleridir (Tablo:3). Bu durum, birden fazla erkek çocuğu olanların,

eğer erkek kardeşler arasındaki yaş farkı çok fazla değilse, düğün masraflarını azaltmak amacıyla çocuklarını birlikte sünnet ettirmelerinden ve sünnet törenlerini birlikte yapmalarından kaynaklanmaktadır.

Tablo:3 Çalışma Yapılan Köylerde Sünnet Olan İlk ve Son Çocukların Yıllara Bağlı Ortalama Sünnet Yaşları (Mdn)

	TOPLAM			
	1995	2004		
İLK ÇOCUK	EDİRNE	9,2	8,3	9,2
	KIRKLARELİ	8,2	8,1	8,2
	TEKİRDAĞ	8,7	8,4	8,6
SON ÇOCUK	EDİRNE	6,5	6,7	6,3
	KIRKLARELİ	4,8	4,8	5,6
	TEKİRDAĞ	6,6	6,6	6,6

Sünnetin ne zaman yapılacağına karar verildikten sonra hazırlıklara başlanır. Bu hazırlıklar arasında çocuğa sünnet kıyafeti alınması önemli bir adımdır.

Geçiş törenlerinde, törene özgü giysiler söz konusudur. Sünnet edilenin nasıl giydirileceğine dair kültürel beklentiler aynı zamanda sünnet uygulamasının hangi evrede bulunduğunu da vurgular. Trakya Köylerinde ister sünnet olan ilk çocuk olsun, isterse son çocuk olsun, sünnet olan çocukların hemen hepsi törene özgü olan kıyafeti giymişlerdir (Tablo:4).

Sünnet çocuğuna en fazla alınan giysi, operasyon sonrasında yaranın iyi olma süresince giydirilen uzun gömlektir. Operasyondan önceki dönemde giydirilmek üzere ise gömlek, pantolon, ceket, şapka, maşallah, pelerin, asa, ayakkabı, terlik gibi giysiler alınmaktadır.

Tablo:4 Çalışma Yapılan Köylerde Sünnet Olan İlk ve Son Çocuklara Sünnet Kıyafeti Alınma Oranları (%'de) (1995)

	İLK ÇOCUK	SON ÇOCUK
EDİRNE	94,0	91,4
KIRKLARELİ	89,3	90,2
TEKİRDAĞ	94,8	95,3

Trakya Köylerinde sünnet, tören ve eğlencelerle kutlanır. Ortalama altı aşama sonunda, erkek çocuğun bir sosyal konumdan diğerine geçişi başarıyla tamamladığını herkesin bilmesi sağlanır. Aynı zamanda yapılan bu aşamalar, erkek çocuğun yeni rolünü benimsemesine yardımcı olur.

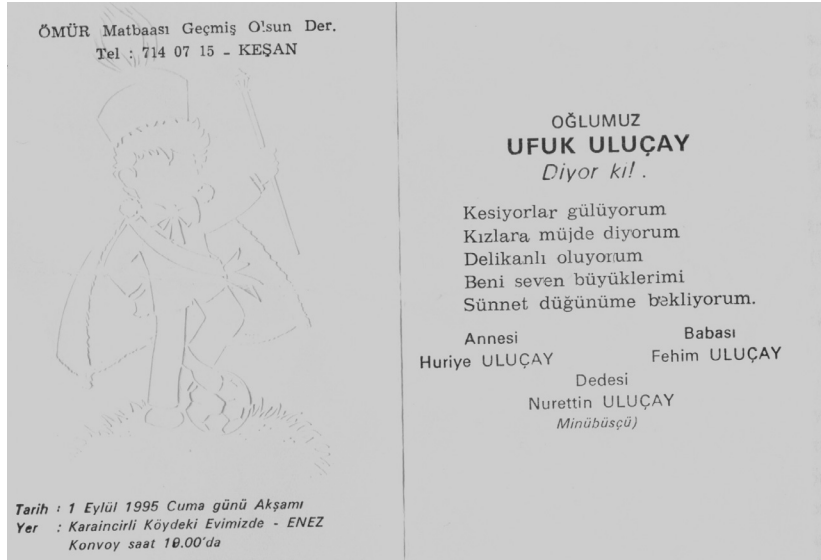
Sünnet zamanı yaz mevsimidir, özellikle de öncelikli olarak Ağustos ardından da Temmuz ayları seçilir. Çocukların okul durumları, yaranın iyileşme süresi ve köylünün bu aylarda işinin az olması bu mevsimin seçilmesinde rol oynar. Yapılan törensel aşamalara bakıldığında, çalışma yapılan her iki dönemde de en sık yapılan törenin mevlit olduğu görülür (Tablo:5). Bu durum sünnetin daha çok dini bir uygulama olarak algılandığına işaret etmektedir. Mevlittin ardından sırasıyla sünnet yatağının süslenmesi, kına gecesi, düğün, alay ve yemek, yapılan aşamalar olarak karşımıza çıkmaktadır. Çalışma yapılan her iki dönemde, aynı sonuçlara ulaşıldığından, sünnet uygulamasında yapılan törensel aşamaların köklü bir geleneği olduğuna işaret eder.

Sünnet günü belirlendikten sonra, pek çok geçiş töreninde olduğu gibi, toplumun onayını almak için yapılacak törene konuklar davet edilir. Sünnet töreni için davet şekli; ağırlıklı olarak davetiye bastırmak olmakla birlikte, köy halkına camii hoparlöründen yapılan duyuru, okuyucu tutma ya da yakın akraba ve/ya komşu çocuklarını kapı kapı dolaştırarak haber verme ya da bazı köylerde (Dombay, Terzili) sünnet olacak çocuğun babası tarafından köydeki kahvelerde “danışık çayı” ya da “danışık lokumu” ikramı şeklinde de olabilmektedir (Kireç 1996: 43; Uçar 2005: 150).

Tablo:5 Çalışma Yapılan Köylerde Sünnet Olan İlk Çocuklara Sünnet Töreninde Yapılan Aşamalar (%'de)

	İLK SÜNNET OLAN ÇOCUK 1995			İLK SÜNNET OLAN ÇOCUK 2004		
	EDİRNE	KIRKLARELİ	TEKİRDAĞ	EDİRNE	KIRKLARELİ	TEKİRDAĞ
Yatak Süslendi	66,7	77,3	87,1	67,2	87,5	78,7
Kına Gecesi	60,7	56,0	85,3	59,0	53,8	74,3
Alay	44,4	58,7	71,6	44,0	40,0	74,3
Düğün	36,8	58,7	75,9	50,7	50,0	71,3
Mevlut	74,4	86,7	94,0	82,1	92,5	83,8
Yemek	14,5	2,7	14,7	0,0	1,3	0,0

Konukları davet etmek amacıyla gönderilen davetiyeler, sünnet pratiğinin gerçekleştirilmesi aşamasındaki pek çok uygulamanın özeti durumundadır. Ayrıca basılı davetiyeler çocuğun bir sosyal konumdan (çocukluktan) diğerine (erkekliğe) geçişine vurgu yapar.

Sünnet törenleri Trakya köylerinde yaklaşık %90 oranında evde gerçekleştirilmektedir.

Yukarıda işaret edildiği üzere Trakya Bölgesi Köylerinde Sünnet Törenleri ortalama altı aşamadan geçerek kutlanır. Bunlar sırasıyla yatağın süslenmesi, Kına Gecesi, Alay, Düğün, Mevlit ve Yemek verme şeklinde olmaktadır (Tablo:5).

Sünnet Yatağı Hazırlığı

Konuklar için evin bahçesi hazırlanırken, çocukların sünnet yatağı da yazmalar, balonlar, kurdeleler, çeşitli parlak kumaşlar, havlular kullanılarak hazırlanır.

Kına Gecesi

Sünnet yatağının hazırlanmasından sonraki aşama kına gecesi olup, kına geceleri genelde evlerin bahçelerinde yapılır, müzik setinden çalınan kasetler ya da ilçeden temin edilen orkestranın yaptığı müzik eşliğinde dans edilir, eğlenilir. Kına gecesinde, başta sünnet olacak çocukların yakınlarının ve diğer konukların giysileri diğer günlerdeki giysilere oranla daha özenlidir. Eğlencenin sona ermesine yakın bir zaman diliminde, su katılarak hazırlanan kına, bir tas içinde, üzerine mumlar yakılmış halde ortaya getirilir ve sünnet çocuklarının sağ ellerinin, ilk üç parmağına (baş, işaret ve orta parmak) çocukların yengeleri tarafından yakılır /sürülür. Bu eylem, sünnetin, erkekliğe atılmış ilk adım olarak görülmesinin izlerini taşır. Çünkü sağ el silah tutan eldir ve ilk üç parmağa kına yakılmasının sebebi silah kullanmanın bu ilk üç parmakla olmasındandır. Artık çocuğun silah tutabilecek yaşa geldiği anlamını taşımaktadır. Hazırlanan kına gelen

konuklara sunulur, bu arada çocuğun sünnet şapkası gelen konuklar arasında dolaştırılır ve bazı kişiler şapkanın içine para koyar. Ertesi gün Alay, Mevlit, Operasyon (Kesilme) ve Düğün aşamaları yapılarak tören biter.

Alay

Sünnet çocuğunun gezdirilmesine, Trakya köylerinde “alay” denir. Alaya köyde arabası olanlar ve arabası olmayanlar için kiralanan araçlarla genelde köyün genç kızları, genç erkekleri, çocukları ve sünnet çocuğunun yakın akrabaları katılır. Alaya katılan bütün arabalar, havlu, kurdele ve diğer süslerle süslenir. Özellikle sünnet olacak çocuğun içinde olacağı aracın süslenmesine daha fazla önem verilir. Böylelikle bu konvoyun bir düğün alayı olduğu hemen anlaşılır. Alay oluşturulduktan sonra, arabalar kornalarını çalarak, yakın köylere doğru yola çıkarlar, böylece çocuğun yetişkin olmaya doğru ilk adımını attığı, yakın çevre dışında kalanlara da haber verilmiş olunur. Çocuk alayla gezdirilirken evde mevlit hazırlığı yapılır.

Mevlit

Alayın bitiminde mevlit yapılır. Duayı okuyan hoca, genelde köyün imamı olmaktadır. Mevlidin bitiminden sonra gelen konuklara, çeşitli ikramlarda bulunulur. Yemek ikram ediliyorsa, pilav, tavuk, kuru fasulye, salata ve ayran en fazla sunulan yiyecek ve içecekler arasında yer alır.

Sünnet töreninde yapılan aşamalarda yapılan ikramlar hiç kuşku yok ki töreni gerçekleştiren ailenin maddi gücü ile yakından ilgilidir ve buna bağlı olarak, ikram edilen yiyecek ve içeceklerde, nitelik ve nicelik açısından farklı olmaktadır.

Mevlit sırasında ya da mevlitten hemen sonra sünnet operasyonu ya da kesilme işlemi gerçekleştirilir.

Operasyon/Kesilme

Trakya köylerinde Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesinde olduğu manada Kirve geleneği yoktur. Ancak operasyon sırasında çocuğun yakın bir akrabasının ya da köyde sayılan sevilen birinin çocuğu tutması istenir. Operasyonların hemen hepsi evde gerçekleştirilir, fakat son yıllarda hastane ya da diğer bir sağlık kuruluşunda operasyonu yaptıran ailelere de rastlanmaktadır. Zaman içinde bu tür bir uygulamaya katılanların sayılarının artacağı düşünülmektedir.

Tablo 6'dan da görüldüğü üzere; ister ilk sünnet olan çocuk, isterse son olan çocuk olsun, operasyonların hemen hepsi diplomalı bir sağlık elemanı tarafından gerçekleştirilmiştir.

Tablo:6 İlk ve Son Çocukların Sünnet Operasyonu Diplomalı Sünnetçi Tarafından Yapılma Oranı (%'de)

	1995		2004	
	İLK ÇOCUK	SON ÇOCUK	İLK ÇOCUK	SON ÇOCUK
EDİRNE	93,0	94,7	97,8	96,7
KIRKLARELİ	94,5	93,4	97,5	98,0
TEKİRDAĞ	97,4	95,2	97,8	97,0

Düğün

Operasyonun gerçekleştiği günün akşamı ekonomik durumu iyi olan aileler düğün yaparak, erkek çocuğun bir sosyal konumdan diğerine geçişi başarı ile tamamladığını şaşalı bir şekilde ilan ederler. Düğünde de kına gecesinde olduğu gibi dans edilir, eğlenilir. Bazı aileler gelen konuklara

yemek ikram eder ve bu ikramlar arasında erkek konuklara alkollü içki sunulur.

Sünnet uygulamasının hemen hemen her aşamasında bir hediye alış verışı vardır. Zaman zaman sünnet olan çocuğun ailesi, konuklarını törene davet ederken, ufak tefek hediyelerle davetini gerçekleştirir. Fakat hediyeler ağırlıklı olarak sünnet olan çocuğa verilir. Böylelikle sünnet olan çocuğun ekonomik birikiminin alt yapısı oluşturulmuş ve yeni konumu kutlanmış olur.

Tablo:7 İlk ve Son Çocukların Sünnet Törenlerinde Takı Takılma Oranı (%'de)

	1995		2004	
	İLK ÇOCUK	SON ÇOCUK	İLK ÇOCUK	SON ÇOCUK
EDİRNE	89,6	89,7	68,7	50,0
KIRKLARELİ	96,0	94,1	82,5	71,9
TEKİRDAĞ	91,4	68,7	69,1	68,7

Çalışma yapılan her iki dönemde; sünnet olan ilk çocuklara takı takılma oranı, son sünnet olan çocuklara oranla daha yüksektir. Ayrıca tablolar sünnet törenlerinde takı takılma oranının giderek düşme eğiliminde olduğuna işaret etmektedir. Sünnet töreninin çeşitli aşamalarında en fazla oranda para, ardından altın ve kol saati hediye edilmektedir. Verilen hediyelerin hepsi, erkek çocuğun artık farklı bir konumda olduğunu vurgulamaya yöneliktir. Bu takıların yanı sıra bisiklet, top, çeşitli oyuncaklar ve son zamanlarda bilgisayar gibi hediyeler çocuklara verilmektedir.

*Yapılan Törenin Belgelenmesi***Tablo:8 İlk ve Son Çocukların Sünnet Törenlerinde Fotoğraf Çekilme Oranı (%'de)**

	1995		2004	
	İLK ÇOCUK	SON ÇOCUK	İLK ÇOCUK	SON ÇOCUK
EDİRNE	24,3	25,9	45,5	32,3
KIRKLARELİ	49,3	54,9	70,0	68,0
TEKİRDAĞ	66,4	62,5	69,1	49,3

Çocukluktan yetişkinliğe adım atış, çocuğun bir sosyal konumdan diğerine geçişi başarıyla tamamladığını belgelemek ve bu anı, gelecek yıllara taşımak amacıyla teknolojiden yararlanılmaktadır. Tablo 8 Trakya Bölgesi köylerinde sünnet töreni sırasında fotoğraf çektirmenin giderek daha yaygın hala geldiğine işaret etmektedir. Bu teknolojiye ulaşılabilirlikle de ilgidir. Son yıllarda yapılan sünnet törenlerinin fotoğrafla belgelenmesinin yanı sıra, videoya kayıt yapılarak ölümsüzleştirilmesi söz konusu olmaktadır.

Sonuç

Kökeni eski çağlara dayanan sünnet çocukluktan yetişkinliğe geçişi sağlayan köklü bir gelenektir.

Bu uygulama sonucunda kültürün beden üzerine yazılımı gerçekleşir ve fizikman kaybedilmiş olan toplumsal olarak kazanılır.

Zaman içinde, sünnet törenin aşamalarında ve bu aşamalarda yapılan pratiklerde değişiklikler olmasına karşın ana espri varlığını uzun yıllar sürdürecektir.

Kaynakça

- Adams, James F.(1995) *Ergenliđi Anlamak*, Yayına Haz.: Bekir Onur, Ankara: İmge Kitabevi.
- Akkaya, G. (1997) *Türkiye Geleneksel Kültür Haritası Olacak Köyü*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Antropoloji Bölümü Yayınlanmamış Lisans Bitirme Çalışması, İstanbul.
- Akkayan, Taylan; Aydın, M.H. (1983) *Ertuğrul Gazi'den Bugüne Söğüt*, İstanbul: Yenilik Basımevi.
- Alaşam, E. (1996) Kırklareli İli Demirköy İlçesi Balaban Köyünün Sosyo-Kültürel Araştırması, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Antropoloji Bölümü Yayınlanmamış Lisans Bitirme Çalışması, İstanbul.
- Altınsoy, P. (1996) Terzili Köyü Sosyo-Ekonomik ve Kültürel Yapısı, İstanbul Edebiyat Fakültesi Antropoloji Bölümü Yayınlanmamış Lisans Bitirme Çalışması, İstanbul.
- Bayık, F. (1985) Söğüt'te Sünnet, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Antropoloji Bölümü Yayınlanmamış Lisans Bitirme Çalışması, İstanbul.
- Bock, Philip K.(2001) *İnsan Davranışının Kültürel Temelleri*, Çev. N.Serpil Altuntek, Ankara: İmge Kitabevi.
- Gündüz, D. (2005) Alaybey'de Kadının Sosyal Profili, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Antropoloji Bölümü Yayınlanmamış Lisans Bitirme Çalışması, İstanbul.
- Güvenç, Bozkurt (1979) *İnsan ve Kültür*, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Halavut, H. (2005)Geleneksel İle Modern Arasında Bir Mozaik Avrupa'da Yaşatılan Anadolu Kültürü, Olacak Köyü'nde Kadın, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Antropoloji Bölümü Yayınlanmamış Lisans Bitirme Çalışması, İstanbul.
- İnce, Y. (2005) Kırklareli İli Demirköy İlçesine Bağlı Balaban Köyü'nde1995 Yılından Günümüze Değişme, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Antropoloji Bölümü Yayınlanmamış Lisans Bitirme Çalışması, İstanbul.

- İpek, E. I. (2005) Edirne ili Lalapaşa İlçesi Sosyo-Kültürel ve Ekonomik Yapısıyla Dombay Köyü, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Antropoloji Bölümü Yayınlanmamış Lisans Bitirme Çalışması, İstanbul.
- Karaca, İ. (1996) Tekirdağ İli Saray İlçesi, Sinanlı Köyü Sosyo-Kültürel Araştırması, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Antropoloji Bölümü Yayınlanmamış Lisans Bitirme Çalışması, İstanbul.
- Kireç, A. (1996) Dombay Köyünün Sosyo-Kültürel Araştırması, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Antropoloji Bölümü Yayınlanmamış Lisans Bitirme Çalışması, İstanbul.
- Köklü, S. (1996) Alaybey Köyünün Sosyo-Kültürel Açısından İncelenmesi, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Antropoloji Bölümü Yayınlanmamış Lisans Bitirme Çalışması, İstanbul.
- Levendoğlu, G. (2005) Yukarı Kalamış Köyü’nde Sosyo-Kültürel ve Ekonomik Yönüyle Kadın, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Antropoloji Bölümü Yayınlanmamış Lisans Bitirme Çalışması, İstanbul.
- Özçulcu, A. (1996) Edirne İli Enez İlçesi Kocaali Köyü Sosyo-Kültürel Araştırması, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Antropoloji Bölümü Yayınlanmamış Lisans Bitirme Çalışması, İstanbul.
- Özkoç, Ö. (2005) Değişen Kırsalda Kadın, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Antropoloji Bölümü Yayınlanmamış Lisans Bitirme Çalışması.
- Uçar, N. (2005) Kırklareli Babaeski Terzili Köyü Kadınlarına Dokuz Yıl Aradan Sonra Sosyal Antropolojik Açısından Bir Bakış, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Antropoloji Bölümü Yayınlanmamış Lisans Bitirme Çalışması, İstanbul.
- Uluğ, P. (1996) Türkiye Geleneksel Kültür Haritası Oluşturulması Yukarı Kalamış Köyü, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Antropoloji Bölümü Yayınlanmamış Lisans Bitirme Çalışması, İstanbul.
- Yurtseven, A. (2005) Kırsalda Kadın Olmak, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Antropoloji Bölümü Yayınlanmamış Lisans Bitirme Çalışması, İstanbul.